

Na podlagi 36. člena Statuta Inštituta so člani Certifikacijskega odbora Inštituta za kontrolo in certifikacijo v kmetijstvu in gozdarstvu Maribor na svoji 3. dopisni seji, dne 25.3.2020, sprejeli splošni akt

Postopki certificiranja zaščitene kmetijskih pridelkov oziroma živil (z označbo porekla, z geografsko označbo, z zajamčeno tradicionalno posebnostjo, za višjo kakovost) (4.1.3)

1 Referenčni dokumenti

Dokumenti nosilcev registriranih zaščitene kmetijskih pridelkov in živil:

- uradno potrjene specifikacije za zaščiteni kmetijski pridelek in živilo.

2 Postopek certificiranja

Zainteresirana stranka lahko pridobi osnovne informacije o prijavi in o postopku certificiranja preko spletne strani Inštituta (www.kon-cert.si) ali preko e – pošte ali preko telefona ali osebno na sedežu Inštituta.

Inštitut strankam zainteresiranim za vključitev v postopek certificiranja na zahtevo posreduje dokumente:

- Pravila postopka certificiranja (4.1.0),
- Postopki certificiranja zaščitene kmetijskih pridelkov oziroma živil (z označbo porekla, z geografsko označbo, z zajamčeno tradicionalno posebnostjo, za višjo kakovost) (4.1.3),
- prijavi obrazec,
- pogodbo,
- cenik storitev.

2.1 Prijava v postopek certificiranja

Zainteresirana stranka se v postopek certificiranja pri Inštitutu prijavi s posredovanjem izpolnjenega prijavnega obrazca in prilog v pisni (papirni) obliki:

- potrjena specifikacija zaščitene kmetijskega pridelka oziroma živila (veljavna, s strani pristojnega ministrstva potrjena specifikacija),
- plani in postopki notranjih kontrol, kadar je stranka skupina proizvajalcev,
- seznam proizvajalcev, ki so člani združenja in so vključeni v postopek certificiranja, kadar je stranka skupina proizvajalcev.

Inštitut po prejemu popolne prijavnice s prilogami, stranki posreduje en izvod podpisane pogodbe o vključitvi v postopek certificiranja in dopis s katerim potrdi prejem prijave.

Pogodba se sklenuje za nedoločen čas. Stranka ima pravico odstopiti od pogodbe kadarkoli, vendar nosi vse stroške, ki so dotlej nastali v postopku certificiranja.

Inštitut ima pravico od pogodbe odstopiti, kadar stranka ne izpolnjuje obveznosti iz pogodbe.

2.2 Predpresoja stranke

Na pisno zahtevo stranke se lahko pred prvim rednim ocenjevanjem opravi predpresoja. S predpresjo Inštitut ugotavlja pripravljenost stranke na postopek certificiranja.

Inštitut in stranka se dogovorita o datumu izvedbe predpresoje. Predpresoja poteka na sedežu in/ali drugih lokacijah stranke, kjer se izvajajo dejavnosti, ki so predmet certificiranja.

Kontrolor pripravi zapis o predpresji skladnosti zaščitene kmetijskega pridelka oziroma živila, ki ga prejme tudi stranka.

2.3 Ocenjevanje

2.3.1 Najava ocenjevanja

Pred ocenjevanjem oziroma **najkasneje 60 dni** od podpisa pogodbe Inštitut stranki posreduje dokument o „Najavi ocenjevanja“ za zaščiteni kmetijski pridelek oziroma živilo, ki vključuje:

- časovni okvir ocenjevanja (datum, uro in kraj ocenjevanja),
- navedbo referenčnega dokumenta,
- določitev področij ocenjevanja po dnevih (skupina proizvajalcev in/ali proizvajalci),
- imena ocenjevanih proizvajalcev,
- ime kontrolorja,
- ime kandidata za kontrolorja (v kolikor bo le-ta prisoten ob ocenjevanju),
- navedbo izbranega laboratorija/zavoda,
- število in velikost vzorca,
- postopek ocenjevanja zaščitenega kmetijskega pridelka oziroma živila s pripadajočimi ocenjevalnimi listi in
- plan ocenjevanja (prvo ocenjevanje, nadzor in izredni nadzor).

Število ocenjevanih članov, kadar je stranka skupina proizvajalcev z več kot tremi člani, je najmanj kvadratni koren od števila vseh članov vključenih v postopek pridelave/predelave zaščitenega kmetijskega pridelka oziroma živila, pri čemer se število vedno zaokroži navzgor. Ocenjevale proizvajalce se določi po metodi naključnega izbora. V primeru, da je v skupini proizvajalcev do vključno s tremi člani, je število ocenjevanih članov 1.

V primeru, da so ob ocenjevanju ugotovljena večja neskladja v delovanju, se število ocenjevanih članov skupine proizvajalcev lahko poveča.

Stranka ima možnost, da v roku 8 dni poda morebitno pisno zahtevo za zamenjavo kontrolorja ali zamenjavo laboratorija/zavoda, ki jo mora utemeljiti. Zahtevo obravnava direktor Inštituta. V primeru za stranko pozitivne odločitve se stranko pisno obvesti o izbiri novega kontrolorja oziroma laboratorija/zavoda. V primeru negativne odločitve direktor stranko pisno obvesti, da je zahteva za zamenjavo kontrolorja ali zamenjavo laboratorija/zavoda, zavrnjena.

2.3.2 Izvedba ocenjevanja (začetno, nadzorno, ponovno začetno)

Začetno ocenjevanje se izvede prvo leto. Nadzorna ocenjevanja se izvedejo prvo in drugo leto po izdaji certifikata. Prvo nadzorno ocenjevanje se izvede najkasneje v roku 12 mesecev od prvega ocenjevanja, pri čemer se lahko ocenjevanje v dogovoru s stranko izvede do 3 mesece pred planiranim rokom oziroma do 3-ih mesecev po planiranem roku.

Z obsegom nadzornih ocenjevanj je zagotovljeno, da se preveri ustreznost in učinkovitost delovanja sistema notranje kontrole ter, da se med dvema ponovnimi ocenjevanjema najmanj enkrat oceni skladnost vseh parametrov iz uradno potrjene specifikacije zaščitenega kmetijskega pridelka oziroma živila.

Tretje leto po izdaji certifikata sledi ponovno začetno ocenjevanje in izdaja certifikata s prilogo. Ob ponovnem začetnem ocenjevanju se enako kot ob prvem ocenjevanju, celovito pregleda izpolnjevanje vseh zahtev za certificiranje.

Ponovno začetno ocenjevanje mora Inštitut skupaj s stranko planirati tako, da je izvedeno najmanj 3 mesece pred potekom veljavnosti certifikata.

V postopku certificiranja se pri ocenjevanju s preverjanjem dokazil k posameznim točkam ocenjevalnih listov preverja:

- skladnost zaščitenega kmetijskega pridelka oziroma živila z uradno potrjeno specifikacijo,
- ustreznost in učinkovitost delovanja sistema notranje kontrole, kadar je stranka skupina proizvajalcev,
- ustreznost delovanja posameznih članov skupine proizvajalcev, če je v certificiranje vključena skupina proizvajalcev.

Kontrolor preverjanja potrdi z zapisom v ocenjevalne liste. Kontrolor odvzame vzorec kmetijskega pridelka oziroma živila za analizo v izbranem laboratoriju/zavodu pri ocenjevanem članu skupine proizvajalcev ali pri posameznem proizvajalcu,

vklučenem v postopek certificiranja pridelave/predelave zaščitene kmetijskega pridelka oziroma živila, **kjer je to določeno s specifikacijo**. Opravijo se kemijsko-fizikalne analize in/ali senzorična ocena skladno s predpisanimi parametri v uradno potrjeni specifikaciji. Stroške kemijsko-fizikalnih analiz in/ali senzorične ocene plača stranka.

V primeru ugotovljenih neskladij se ob zaključku ocenjevanja izpišejo poročila o neskladjih. Stranka predlaga ukrepe za odpravo neskladij. Stranka prejme kopije izpisanega poročila o neskladjih. Če se izvedene ukrepe lahko preveri na podlagi posredovanih dokumentov, se ne opravi dodatni obisk. V primerih, ko odprave neskladij ni mogoče oceniti na osnovi posredovanih dokumentov, se opravi dodatni obisk.

V primeru, **ko neskladnost ni bila ugotovljena**, kontrolor tudi izpiše poročilo o neskladju, in naredi zapis pod rubriko '**Opomba**', ki ga s podpisom potrdi odgovorna oseba stranke.

Kontrolor lahko izpiše poročilo o neskladju tudi na podlagi analiznega izvida ocenjevanega zaščitene kmetijskega pridelka oziroma živila, če izvid ne izkazuje skladnosti analiziranih vzorcev s parametri v uradno potrjeni specifikaciji.

Najdaljši rok za odpravo neskladij je 60 dni. V primeru, da stranka v tem času ne odpravi neskladij, se stranki omogoči ponovno izvedbo prvega ocenjevanja.

Opomba: V primerih, ko je bil zaščiteni kmetijski pridelek oziroma živilo ocenjevanega proizvajalca, v letu nadzornega ocenjevanja vzorčen na trgu, se ob rednem nadzornem ocenjevanju ne vzorči. Kemijsko-fizikalne analize in/ali senzorična ocena, skladno s predpisanimi parametri v specifikaciji, se opravijo v izbranem laboratoriju/zavodu. Stroške kemijsko-fizikalnih analiz in/ali senzorične ocene plača stranka.

2.3.3 Izredni nadzor

Ob prejetih informacijah o bistvenih spremembah pri stranki ali kadar na podlagi drugih podatkov obstaja dvom o ustreznem delovanju stranke, lahko Inštitut opravi tudi izredni nadzor, ki je stranki napovedan ustno najkasneje 24 ur pred izvedbo nadzora. V okviru izrednega nadzora se lahko preverja tudi oglaševanje in sklicevanje na izdan certifikat preko spletnih strani strank ali drugih medijev. Izreden nadzor se izvede kot je zapisano v točki 3.2.3.

2.3.4 Poročilo o pregledu z odločitvijo

Kontrolor pripravi poročilo o pregledu z odločitvijo po opravljenem pregledu izvedbe ukrepov ob morebitnih izpisanih neskladjih in pregledu rezultatov kemijsko-fizikalnih analiz in/ali senzorične ocene.

Vso dokumentacijo posreduje vodji certificiranja, ki opravi pregled celotne dokumentacije ter vseh informacij in rezultatov ter lahko v primeru nejasnosti od stranke zahteva dodatna pisna pojasnila in dokazila o izvedenih ukrepih.

2.3.5 Izjemne razmere

V primeru izjemnih razmer oziroma kadar okoliščine ne omogočajo izvedbe ocenjevanja na terenu lahko Inštitut izvede ocenjevanje ali del ocenjevanja s pregledom dokumentacije na daljavo z uporabo komunikacijskih tehnologij in/ali posredovanja dokumentov po navadni pošti.

Ocenjevanje na daljavo vsebuje smiselno vse korake v postopku certificiranja (pregled dokumentacije, certifikatov, navodil, računov, ...). Ob zaključku ocenjevanja kontrolor naredi zapis, ki ga z morebitno izpisanimi neskladji posreduje stranki.

Če je bilo ocenjevanje izvedeno v celotnem obsegu, se na podlagi tega sprejme odločitev. Sicer pa se ocenjevanje na daljavo šteje kot prvi del, ter se določi še drugi del ocenjevanja na terenu pri stranki.

2.4 Odločitev o izdaji/zavrnitvi certifikata (začeto ocenjevanje)

Odločitev o izdaji certifikata sprejme vodja certificiranja.

Certifikat se podeli pri **začetnem in ponovno začetnem ocenjevanju**, ko so izpolnjeni naslednji pogoji:

- pri ocenjevanju je ugotovljena skladnost zaščitene kmetijskega pridelka oziroma živila z uradno potrjeno specifikacijo, kar je potrjeno v poročilu o pregledu z odločitvijo;
- morebitna neskladja so odpravljena v predpisanem roku;
- analizni izvidi izkazujejo skladnost analiziranih parametrov zaščitene kmetijskega pridelka/živila s parametri v uradno potrjeni specifikaciji.

Po opravljenem nadzornem ocenjevanju, vodja certificiranja ponovno odloča o statusu že podeljenega certifikata ter stranko obvesti o sprejeti odločitvi.

Vodja certificiranja potrdi veljavnost certifikata takrat, ko so izpolnjeni pogoji za izdajo certifikata (v drugem odstavku točke 2.4). Če je stranka skupina proizvajalcev, se ji v takem primeru lahko izda novo priložo k obstoječemu certifikatu.

Kadar analizni izvidi izkazujejo neskladnost s specifikacijo, vodja stranki izda odločbo o prepovedi prodaje serije, pri kateri je bilo ugotovljeno, da ni skladna s specifikacijo. Izpiše se tudi Poročilo o neskladnostih in skupaj z neustreznim analiznim izvidom posreduje stranki.

Glede na posredovana dokazila s strani stranke, se lahko vodja v primeru nejasnosti odloči za:

- delno ocenjevanje (v primeru skupine se ponovno opravi ocenjevanje določenega člana, v primeru individualne stranke pa se preveri samo del proizvodnega procesa)
- ali izredni nadzor,
- ali ponovni odvzem vzorca druge serije pri istem proizvajalcu, kjer je bil ugotovljen neskladen analizni izvid.

V primeru, da analizni izvid po izvedbi vseh ukrepov, predlaganih s strani stranke, ponovno ne izkazuje skladnost s specifikacijo, se začasno odvzame certifikat.

Stroške kemijsko-fizikalnih analiz in/ali senzorične ocene plača stranka sproti po opravljenih ocenjevanjih in pridobitvi rezultatov analiz, vendar pred izdajo certifikata.

Veljavnost certifikata je 3 leta oziroma do 31.12. tekočega leta v katerem se izteče veljavnost certifikata pod pogojem, da nosilec certifikata ob letnih nadzornih ocenjevanjih in morebitnih izrednih nadzorih ocenjevanjih dokazuje izpolnjevanje pogojev iz uradno potrjene specifikacije.

Certifikat s priložo izda Inštitut, kar direktor potrdi s podpisom.

2.5 Začasni odvzem certifikata

V primeru, da stranka:

- ne omogoči nadzornega ocenjevanja,
- ne odpravi neskladji ugotovljenih pri nadzornem ocenjevanju v predpisanem roku,
- ne odpravi neskladja izpisanega ob morebitnih neskladnostih parametrov v analiznih izvidih vzorcev zaščitene kmetijskih pridelkov oziroma živil vzorčenih pri nadzornem obisku,

vodja certificiranja sprejme odločitev o začasnem odvzemu certifikata.

Začasen odvzem certifikata pomeni, da Inštitut stranki za določen čas odvzame certifikat, pogodba pa ostane veljavna. Začasno se certifikat odvzame največ za šest mesecev. V takem primeru se stranko pozove, da certifikat (original in kopije) vrne Inštitutu v osmih dneh od prejema odločbe.

Stranka se v primeru začasnega odvzema certifikata ne sme sklicevati na certifikat, prav tako ne sme izdajati nobenih dokumentov ali promocijskega gradiva in izvajati oglaševalskih aktivnosti, v katerih se bi zavajajoče sklicevala na certifikat.

Če stranka v tem času odpravi neskladja, Inštitut preveri odpravo neskladij z izrednim ocenjevanjem. Glede na rezultate tega ocenjevanja, vodja certificiranja, sprejme odločitev o ponovni veljavnosti certifikata ali o trajnem odvzemu certifikata.

Inštitut lahko certifikat začasno odvzame tudi v primeru, kadar ni podanih pogojev za izvedbo ocenjevanja (nadzorno ocenjevanje). Gre za primere, ko stranka preneha z izvajanjem celotnega proizvodnega procesa, in ni možna izvedba ocenjevanja, niti ni možen odvzem vzorcev.

Inštitut stranki za določen čas (do 12 mesecev) odvzame certifikat, pogodba pa ostane veljavna, dokler stranka ne vzpostavi ponovne proizvodnje, tako da lahko Inštitut izvede ocenjevanje.

2.6 Trajni odvzem certifikata

V primerih, ko stranka:

- ni odpravila neskladij iz nadzornih ocenjevanj ali iz morebitnih izrednih nadzornih ocenjevanj v roku 60-h dni,
- ni odpravila neskladja izpisanega ob morebitnih neskladnostih parametrov z uradno potrjeno specifikacijo v analiznem izvidu vzorca zaščitene kmetijskega pridelka oziroma živila,
- ni omogočila izvedbe nadzornega ocenjevanja,

- ni omogočila izvedbe izrednega nadzornega ocenjevanja,
- v času začasnega odvzema certifikata, ni odpravila neskladij,

vodja certificiranja sprejme odločitev o trajnem odvzemu certifikata.

Inštitut pri trajnem odvzemu certifikata izda odločbo, v kateri stranko obvesti o razlogih za trajni odvzem certifikata in jo seznanji, kaj pomeni trajni odvzem certifikata.

Trajni odvzem certifikata pomeni razvezo pogodbe o certificiranju. V primeru trajnega odvzema certifikata se stranka lahko ponovno prijavi v postopek certificiranja po preteku 6 mesecev od preklica certifikata.

Inštitut stranko pozove, da certifikat (original in kopije) vrne Inštitutu v osmih dneh od prejema odločbe. Stranka se v primeru trajnega odvzema certifikata ne sme sklicevati na certifikat, prav tako ne sme izdajati nobenih dokumentov ali promocijskega gradiva in izvajati oglaševalskih aktivnosti, v katerih se bi zavajajoče sklicevala na certifikat.

2.7 Širitev obsega certificiranja

Kadar stranka, ki že ima podeljen certifikat, želi širitev obsega certificiranja, Inštitutu posreduje ažuriran seznam proizvajalcev vključenih v postopek pridelave/predelave zaščitene kmetijskega pridelka oziroma živila, ki izpolnjujejo pogoje iz specifikacije. Na podlagi prejete dokumentacije (seznam, zapisi notranje kontrole, ...), vodja certificiranja, sprejme odločitev o novi izdaji priloge k certifikatu. Skupina proizvajalec lahko v času 12 mesecev (med dvema ocenjevanjema), na ta način vključi do 20 % proizvajalcev.

V kolikor je ta delež večji od 20 %, vodja certificiranja, sprejme odločitev za izvedbo izrednega nadzora. V takem primeru se preveri:

- ustreznost in učinkovitost delovanja sistema notranje kontrole in
- ustreznost delovanja posameznih članov skupine proizvajalcev.

Če so po opravljenem nadzoru, izpolnjeni pogoji za izdajo certifikata, vodja certificiranja sprejme odločitev o izdaji nove priloge k certifikatu.

2.8 Ožjenje obsega certificiranja

Kadar stranka, ki že ima podeljen certifikat, želi ožjenje obsega certificiranja, Inštitutu posreduje ažuriran seznam proizvajalcev vključenih v postopek pridelave/predelave zaščitene kmetijskega pridelka oziroma živila. Na podlagi prejetega seznama, vodja certificiranja sprejme odločitev o novi izdaji priloge k certifikatu.

3 Obvladovanje sprememb

Stranka se s pogodbo obvezuje, da bo Inštitut obveščala o spremembah (specifikacije, postopki notranje kontrole, seznam proizvajalcev, status stranke, ...). V primeru sprememb se vodja certificiranja na podlagi prejete dokumentacije odloči, ali se opravi dodatni obisk ali ne in o tem stranko tudi obvesti.

Če se v času izvajanja postopka certificiranja oziroma v obdobju vzdrževanja pridobljenega certifikata spremeni vsebina specifikacije oziroma drugih dokumentov, ki opredeljujejo zahteve, mora stranka obvestiti Inštitut oziroma mora Inštitut obvestiti

stranko o nastalih spremembah in o njihovem vplivu na izvedbo postopka certificiranja ter določiti razumno časovno obdobje, v katerem je stranka dolžna prilagoditi svoje delovanje spremenjenim zahtevam. Sledi ocenjevanje in odločitve o izdaji novega certifikatu.

4 Končne določbe

Ta dokument začne veljati in se uporabljati osmi dan po sprejemu na seji Certifikacijskega odbora.

Strankam in drugi zainteresirani javnosti je dokument Postopki certificiranja zaščitene kmetijskih pridelkov oziroma živil (z označbo porekla, z geografsko označbo, z zajamčeno tradicionalno posebnostjo, za višjo kakovost) (4.1.3) dostopen preko spletne strani Inštituta (www.kon-cert.si) ali v pisni obliki na sedežu Inštituta.

Veljaven dokument Postopki certificiranja zaščitene kmetijskih pridelkov oziroma živil (z označbo porekla, z geografsko označbo, z zajamčeno tradicionalno posebnostjo, za višjo kakovost) (4.1.3) se nahaja v fizični obliki pri VK ter je elektronsko hranjen na Skupno (\bio) (S:), mapa Inštitut HOBOTNICA, kjer je dokument dostopen stalnemu osebju Inštituta.

5 Spremembe glede na prejšnjo izdajo

Skozi celotni dokument se je uskladila vsebina in terminologija, ki ne vplivata na spremembe postopka certificiranja.

Pripravila:
Irena KROPF,
vodja certificiranja shem kakovosti
6.3.2020

Pregledal/-a:
mag. Doroteja Ozimič,
direktor
9.3.2020

Odobril/-a:
mag. Jana RAMUŠ,
predsednica CO
1.4.2020